

DE VILDA BLOMMORNAS
DAG

DE VILDA BLOMMORNAS DAG

www.sll.fi/luonnonkukat • facebook.com/luonnonkukkienpaiva • [Twitter: #luonnonkukat](https://twitter.com/luonnonkukat)

Suomen luonnonsuojeluliitto

SYKE

METSÄHALLITUS
FORSTSTYRELSEN

VANAMO

LUOMUS
LUONNONTUTKELAINEN KESKUSMUSEO

DE VILDA BLOMMORNAS DAG I FINLAND ARRANGERAS AV FINLANDS NATURSKYDDSFÖRBUND;
SOCIETAS BIOLOGICA FENNICA VANAMO; SOCIETAS PRO FAUNA ET FLORA FENNICA; FORSTSTYRELSEN,
NATURTJÄNSTER; NATURHISTORISKA CENTRALMUSEETS BOTANISKA MUSEUM; FINLANDS MILJÖCENTRAL;
BIOLOGI- OCH GEOGRAFILÄRARNAS FÖRBUND BMOL.

TEXT: FINLANDS NATURSKYDDSFÖRBUND • BILDER: JARI KOSTET
• LAY-OUT: FORSTSTYRELSEN, NATURTJÄNSTER 2021

Svärdslilja
(*Iris pseudacorus* L.)

DE VILDA BLOMMORNAS DAGS TEMA-ART 2021

Svärdsliljan är en av våra ståtligaste blomväxter. Ett bestånd av svärdslilja är stämningsfullt i ett skuggigt alkärr eller vid en stilla porlande bäck i en gammelskog. Svärdsliljan gynnas av översvämning eftersom den klarar långa perioder med syrefria eller torra perioder.

Svärdsliljan blir mellan 60 och 130 cm hög. De svärdliknande upp till tre cm breda bladen kan vara mer än meterlånga och de över tio cm breda gula blommorna höjer sig ovanom bladen. Blomman har sex gula hylleblad i två kransar. De tre yttre hyllebladen är breda och utåt nerböjda, de tre inre är mindre, smala och upprätta. Svärdsliljan blommar i juni–juli. Humlor sköter om pollinationen.

De 4–5 cm långa frukterna, kapslarna, mognar i slutet av sommaren. I varje kapsel bildas i medeltal 120 frön. Fröna är försedda med en svampig luftfylld vävnad som gör att de kan flyta t.o.m. över ett halvt år och således kan de spridas med vattenströmmar långa vägar. Växten kan också spridas med bitar av jordstammen. Av denna orsak är det svårt att skilja mellan ursprungliga och inplanterade bestånd av svärdslilja eftersom den ofta odlas som prydnadsväxt, särskilt i anslutning till vattendrag.

Svärdsliljan undviker områden där temperaturen understiger –10 grader under längre tid. Typiska växtplatser är ler-, dy- och gyttjestränder vid olika slag av sjöar samt stilla rinnande åar och bäckar. I södra delen av landet är också klubbalkärr typiska växtlokaler. Svärdsliljan föredrar nämligen kväverikt underlag och därför är klubbalen med sina kvävebindande bakterier i rotknölna en ypperlig följeslagare. Som en art på frodigt underlag har svärdsliljan sannolikt

mer gynnas än skadats av människans verksamhet.

Svärdsliljan är släktets enda ursprungliga art i Finland. Den är tämligen allmän i södra Finland, men norr om Insjöfinland blir den sällsynt med de nordligaste förekomsterna i sydligaste Lappland. Svärdsliljan är fridlyst i Norra Österbotten, Kajaland och Lappland. Uppenbart är många förekomster spridda från trädgårdar, för svärdsliljan odlas som prydnadsväxt, t.ex. på stränder vid sommarstugor.

Svärdsliljesläktet med åtminstone 250 arter hör hemma på det norra halvklotet. Vår gulblommiga svärdslilja är en av de mest spridda arterna för den finns i stora delar av Europa inklusive Medelhavsområdet, Turkiet och Kaukasus. Endast i de nordligaste områdena saknas den. Annorstädes, såsom i Sydafrika, Nordamerika och Nya Zeeland, förekommer den som en från trädgårdar förrymd skönhet. Som en s.k. invasiv art är den svårutrotad på grund av den vida, i marken krypande jordstammen och frön med lång grobarhet. Därför kan stora svärdsliljebestånd utbreda sig på gynnsamma platser. Växten innehåller giftiga glykosider som gör att boskapen lämnat den i fred.

Svärdsliljan är Kymmenedalens landskapsblomma.

Svärdsliljans blomma är förebilden för den heraldiska liljan. Den ingår i det franska kungahusets och korsriddarnas vapen liksom också i den internationella scoutrörelsens emblem.

